

**Zásady participatívneho rozpočtu
„Tvoríme kraj“
Trnavského samosprávneho kraja
ročník 2022/2023**

Schválené podľa Všeobecne záväzného nariadenia Trnavského samosprávneho kraja č. 44/2018 (čl. VIII) o poskytovaní dotácií z rozpočtu Trnavského samosprávneho kraja v znení dodatkov.

Trnavský samosprávny kraj (ďalej len „TTSK“) považuje aktívnu participáciu občanov na správe vecí verejných za dôležitú súčasť budovania občianskej spoločnosti. Zapájanie verejnosti do rozhodovacích procesov formuje občiansky aktivizmus, zlepšuje možnosti verejnej kontroly volených orgánov, posilňuje legitimitu demokratického systému a tým zvyšuje kvalitu demokracie. Participatívny rozpočet je jedným z nástrojov mimo volebnej participácie občanov. Prostredníctvom tohto nástroja môžu obyvatelia obce, mesta alebo inej samosprávnej územnej jednotky rozhodnúť o využití časti verejných finančných prostriedkov. Prvý projekt participatívneho rozpočtu bol realizovaný v roku 1989 v brazílskom meste Porto Alegre a postupne sa rozšíril na všetky kontinenty. Dnes je súčasťou rozpočtu niekoľkých tisícov samospráv po celom svete.

Trnavský samosprávny kraj v roku 2019 pristúpil k využitiu participatívneho rozpočtu po prvý krát. Zámerom pilotného projektu bolo poskytnúť tento moderný nástroj podpory občianskeho aktivizmu obyvateľom kraja a tým podporiť realizáciu autentických občianskych a komunitných projektov. V roku 2022 a 2023 plánuje v tomto zámere pokračovať.

I. ZÁKLADNÉ POJMY

- 1) Participatívny rozpočet Trnavského samosprávneho kraja (ďalej aj ako „PR“) je proces, v rámci ktorého obyvatelia Trnavského samosprávneho kraja (ďalej aj ako „kraj“ alebo „TTSK“) môžu rozhodovať o časti rozpočtu kraja.
- 2) Obyvateľom kraja sa rozumie fyzická osoba, ktorá má trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v obci alebo v meste na území kraja.
- 3) Skupina obyvateľov sú dvaja a viac obyvateľov kraja, ktorí majú trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v obci alebo v meste na území kraja.
- 4) Krajom sa rozumie Trnavský samosprávny kraj.
- 5) Projekt je investičná alebo neinvestičná akcia realizovaná na území kraja.
- 6) Projektový koordinátor PR je zamestnanec kraja poverený koordináciou procesov PR.
- 7) Predkladateľom projektu je občianske združenie, ktoré má sídlo alebo pôsobí na území TTSK. Predkladateľ projektu PR môže byť aj fyzická osoba, alebo skupina fyzických osôb, ktorí v čase podania projektu PR dosiahli vek 18 rokov.
- 8) Rozhodovanie o konečnom poradí projektov sa realizuje kvantitatívnym a kvalitatívnym spôsobom – hlasovaním a verejným zvažovaním.
- 9) Hlasovať je oprávnený každý obyvateľ kraja vo veku 15 a viac rokov.

10) Hlasovanie sa uskutočňuje elektronicky prostredníctvom webových (internetových) stránok PR.

11) Verejné zvažovanie (ďalej aj ako „deliberácia“) je nástrojom kvalitatívneho rozhodovania o projektoch. Skladá sa z dvoch častí. Prvá časť je venovaná stanovovaniu kritérií, na základe ktorých sa hodnotia jednotlivé projekty. Druhá časť spočíva v hodnotení projektov na základe stanovených kritérií. Členov deliberatívneho fóra vymenuje predseda TTSK (ďalej aj ako „župan“) na základe nižšie uvedených pravidiel (čl. VII, ods. 6 týchto zásad).

12) Výzva je dokument schválený predsedom Trnavského samosprávneho kraja, ktorý obsahuje základné informácie o PR pre daný ročník. Výzva musí byť zverejnená na úradnej tabuli, prípadne na iných dostupných informačných zdrojoch TTSK.

13) Ročník PR je časový rámec, ktorého začiatok je daný dňom zverejnenia výzvy pre podávanie návrhov projektov participatívneho rozpočtu a koniec je daný dňom stanoveným v danej výzve pre vyúčtovanie realizovaných projektov.

14) Verejné stretnutie je zhromaždenie obyvateľov kraja, zástupcov občianskych združení pôsobiacich na území kraja a zástupcov kraja za účelom diskusie o návrhoch projektov.

15) Zdroje PR sú prostriedky, ktoré sú v rozpočte Trnavského samosprávneho kraja schválené na realizáciu projektov PR.

II. ROČNÍK PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTU

1) Jednotlivé časti participatívneho rozpočtu „Tvoríme kraj“ TTSK sa realizujú podľa časového harmonogramu stanoveného vo výzve.

2) Ročník začína vyhlásením výzvy, ktorá obsahuje predovšetkým nasledovné informácie:

- a) objem finančných prostriedkov schválených pre príslušný ročník PR,
- b) tematické okruhy pre podávanie projektov,
- c) harmonogram PR,
- d) spôsob rozhodovania o podaných projektoch,
- e) určenie spôsobu podávania projektov (formulár).

III. PROCES PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTU

1) Participatívny rozpočet sa skladá z niekoľkých nadväzujúcich častí:

a) Prípravná časť je obdobie od zverejnenia výzvy až po druhé kolo verejných stretnutí a skladá sa z týchto procesov:

- vyhlásenie a zverejnenie výzvy,

- online stretnutie: informovanie verejnosti o možnostiach zapojenia sa do PR,

- realizácia prvého kola verejných stretnutí vo vybraných obciach a mestách kraja – zber nápadov (miesto a termín určí výzva),
 - druhé kolo verejných stretnutí – stretnutia predkladateľov podľa lokality (miesto a termín určí výzva),
 - zber projektov od predkladateľov projektov PR a ich administrácia,
 - overenie realizovateľnosti projektov,
 - tretie kolo verejných stretnutí vo vybraných mestách kraja – prezentácia projektov a deliberácia (miesto a termín musí byť zverejnený najmenej 10 dní pred ich konaním).
- b) Rozhodovanie je časť, kedy prebieha hlasovanie a deliberatívne rozhodovanie o jednotlivých projektoch, ktoré získajú finančnú podporu pre svoju realizáciu. Ak v okrese bude vyčlenená vyššia suma na projekty, ako je potrebné na realizáciu projektov v danom okrese, zvyšné finančné prostriedky sa prerozdedia na realizáciu projektov v ostatných okresoch a to v poradí stanovenom v procese rozhodovania.
- c) Realizácia je časť, počas ktorej sa v jednotlivých okresoch uskutočňujú projekty určené procesom rozhodovania (ďalej aj ako „vítané projekty“).
- d) Vyhodnotenie sa koná po ukončení daného ročníka PR, po realizácii víťazných projektov. Záverom vyhodnotenia je uskutočnenie verejnej prezentácie výsledkov daného ročníka a zhodnotenie priebehu PR.

2) Termíny jednotlivých častí PR stanoví výzva, prípadne Úrad TTSK.

IV. PODÁVANIE NÁVRHOV PROJEKTOV

1) Predkladateľom projektu môže byť:

- a) **občianske združenie**, ktoré má sídlo alebo pôsobí na území TTSK,
- b) **fyzická osoba** alebo **skupina fyzických osôb**,

pričom každý predkladateľ môže podať najviac **jeden** projekt.

2) Návrh projektu musí obsahovať nasledujúce informácie:

- a) názov projektu,
- b) popis návrhu projektu a stručné zhrnutie,
- c) verejný prínos projektu,
- d) umiestnenie projektu (informácia o jeho naviazaní na konkrétne miesto),
- e) predpokladaná finančná náročnosť vrátane rámcového rozpočtu
- f) predpokladaná doba realizácie,
- g) kontakt na predkladateľa,
- h) tematický okruh projektu,
- i) súhlas s realizáciou projektu na majetku dotknutej osoby
- j) prílohy (nákres, fotodokumentácia, ilustrácia a pod.).

3) Projekt možno podať na predpísanom formulári. Formulár bude dostupný elektronicky na webovej stránke PR.

4) Kontakty na osoby zodpovedné za riadenie PR a konzultácie s verejnosťou budú uvedené vo výzve a na webovej, prípadne aj na facebookovej stránke PR.

5) Výška podpory jedného projektu v rámci PR je maximálne 5.000 eur. Celkový rozpočet projektu môže byť vyšší, pokiaľ bude financovaný z iných zdrojov, ktoré zabezpečí predkladateľ projektu.

V. VHODNOSŤ PROJEKTOV

Participatívny rozpočet „Tvoríme kraj“ TTSK 2022/ 2023 (ďalej len „PR“) je zameraný na podporu občianskeho aktivizmu obyvateľov kraja a realizáciu autentických občianskych a komunitných projektov s cieľom zapojenia verejnosti do rozhodovacích procesov samosprávneho kraja podporiť budovanie krajskej identity a podporiť koncept udržateľnej spoločnosti a inkluzívnych riešení (podporujúcich vytváranie komunit) smerujúcich k verejnému prospechu.

1.) Projekty musia byť zamerané aspoň na jednu z nasledovných oblastí:

- a) na revitalizáciu verejných priestranstiev, vrátane inklúzie marginalizovaných skupín,
- b) na stimuláciu a rozvoj komunit a susedských vzťahov
- c) na vytvorenie nových verejných služieb alebo priblíženie už existujúcich verejných služieb,
- d) elimináciu dopadu klimatických zmien
- e) podporu nových miestnych aktivít

2.) Podané projekty musia tiež spĺňať nasledujúce kritériá:

- a) projekt je verejne prospešný,
- b) doba fyzickej realizácie projektu musí byť do dátumu uvedeného vo výzve, pričom sa musí prihliadať na účtovnú závierku kraja,
- c) všetky výdavky súvisiace s realizáciou projektu musia byť uhradené do konca lehoty stanovenej výzvou pre realizáciu projektu,
- d) projekt nesmie zaťažovať nasledujúce rozpočtové roky kraja bez predchádzajúceho súhlasu kraja,
- e) ak sa má projekt realizovať na inom ako majetku kraja, je nevyhnutné doložiť písomný súhlas dotknutej fyzickej alebo právnickej osoby, na ktorej majetku sa bude projekt realizovať,
- f) projekt nesmie propagovať produkty, služby, činnosť či stanoviská subjektov komerčného charakteru alebo politických strán a hnutí, alebo náboženskú ideológiu.
- g) projekt, na ktorého realizáciu je poskytnutá dotácia, bude pre tretie osoby prístupné bezodplatne, to znamená, že účasť na takomto podujatí nebude podmienená kúpou vstupenky ani zaplatením akéhokoľvek iného poplatku.

h) cieľom projektu nesmie byť priame poskytovanie finančných prostriedkov (napr. formou dotácií, výhier či darov).

VI. OVEROVANIE REALIZOVATEĽNOSTI PROJEKTU

1) Ako realizovateľné projekty budú označené tie projekty, ktoré spĺňajú:

- formálne náležitosti projektu,
- súlad projektov s požiadavkami, ktoré sú stanovené vyššie v článku V.,
- primeranosť predpokladaných nákladov projektu,
- primeranosť predpokladanej časovej náročnosti projektu,
- nie sú v rozpore s plánovanými akciami kraja,
- nejedná sa o projekty s rovnakým alebo obdobným zámerom, ako sú už plánované projekty kraja (neduplikuje ich),
- súlad so zákonmi a inými právnymi predpismi.

2) Realizovateľnosť projektu je podmienená súhlasom vlastníka pozemku alebo majetku, na ktorom má byť projekt realizovaný (obec, mesto, právnická osoba a pod.). O súhlas žiada predkladateľ projektu. V prípade, ak je potrebné stavebné povolenie, ohláska stavby, resp. iný typ povoloňacieho konania, tento je potrebné doložiť pri podávaní projektu.

3) Predkladateľ projektu bude projektovým koordinátorom PR vyrozumený (emailom alebo telefonicky), či je navrhnutý projekt:

- a) realizovateľný v plnej podobe,
- b) potrebné čiastočne upraviť,
- c) nerealizovateľný.

4) Predkladateľ projektu bude priebežne informovaný o posudzovaní jeho projektu.

5) V prípravnej časti v priebehu procesu PR bude mať predkladateľ možnosť spraviť čiastočné úpravy projektu, aby vyhovel požiadavkám realizovateľnosti.

6) Do procesu rozhodovania postupujú iba tie projekty, ktoré sú realizovateľné a prešli overením.

7) V prípade nedodržania kritérií stanovených v týchto zásadách projektový koordinátor PR pripraví k takémuto projektu informáciu pre deliberatívne fórum príslušného okresu, ktoré rozhodne o jeho akceptácii alebo neakceptácii ešte pred začatím rozhodovania.

VII. ROZHODOVANIE

1) Hlasovať môže každý obyvateľ kraja vo veku nad 15 rokov.

- 2) Termín začatia a ukončenia hlasovania vyhlasuje Úrad TTSK na webovej stránke PR.
- 3) Rozhodovanie prebieha dvoma spôsobmi:
 - a) elektronicky online hlasovaním (váha 50%),
 - b) deliberáciou (váha 50%).
- 4) Pre podporu projektov obyvateľ kraja hlasuje elektronicky online hlasovaním prostredníctvom hlasovacieho formulára na webovej stránke PR, a to minimálne za tri projekty.
- 5) Deliberácia sa skladá z dvoch častí:
 - a) vytvorenie kritérií, na základe ktorých budú deliberatívne fóra hodnotiť jednotlivé projekty; za týmto účelom sa uskutoční verejné stretnutie členov a členiek jednotlivých deliberatívnych fór na Úrade TTSK,
 - b) hodnotenie projektov na základe stanovených kritérií (tretie kolo verejných stretnutí vo vybraných obciach alebo mestách kraja. Miesto a termín musí byť zverejnený najmenej 10 dní pred ich konaním).
- 6) Deliberatívne fóra pre jednotlivé okresy sa skladajú z piatich členov, ktorých vymenuje predseda TTSK v nasledovnom zložení:
 - a) jeden poslanec zastupiteľstva TTSK z vybraného okresu,
 - b) jeden pracovník z Úradu TTSK,
 - c) traja zástupcovia občianskej spoločnosti.
- 7) V prípade vopred ohlásenej neúčasti člena deliberatívneho fóra je možné rozhodnutím predsedu TTSK vymenovať náhradníka.

VIII. VÝBER PROJEKTOV K REALIZÁCI

- 1) Po ukončení hlasovania budú zrátané všetky platné hlasy elektronického online hlasovania.
- 2) Výsledné poradie víťazných projektov bude stanovené zostupne v rámci jednotlivých okresov matematickým prepočtom poradia z online hlasovania a poradia určeného jednotlivými deliberatívnymi fórami.
- 3) Výsledky hlasovania o projektoch budú zverejnené na webovej stránke PR a TTSK.

IX. REALIZÁCIA PROJEKTOV

- 1) Realizácia projektov PR môže prebehnúť dvoma spôsobmi:
 - a) predkladateľom projektu, ktorým je občianske združenie na základe dotácie poskytnutej z rozpočtu TTSK v súlade s čl. VIII. VZN TTSK č. 44/2018 o poskytovaní dotácií z rozpočtu TTSK v platnom znení,

b) priamo TTSK v súčinnosti s predkladateľom projektu, ak je predkladateľom projektu , fyzická osoba alebo skupina fyzických osôb).

2) Víťazné projekty budú finančne podporené zo zdrojov PR.

3) Pokiaľ sú dva alebo viac víťazných projektov nezlučiteľné (miestne či časové prekážky), je realizovaný projekt s väčším počtom hlasov.

4) Pokiaľ dôjde zásahom vyššej moci k predĺženiu realizácie projektu, bude so súhlasom TTSK dokončený v nasledujúcom roku a nebude sa to považovať za porušenie týchto zásad.

5) Na realizáciu projektu prostredníctvom PR nie je právny nárok.

6) Zrealizované projekty budú zverejnené na webovej stránke PR. Predkladatelia projektov sú povinní zaslať Úradu TTSK dokumentáciu z uskutočnenia projektu.

7) Realizácia projektu prebieha podľa schváleného návrhu projektu. Jednotlivé rozpočtové položky nie je možné presúvať a meniť.

X. ČERPANIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV

1) Čerpanie finančných prostriedkov je možné realizovať nasledovne:

a) formou dotácie v prípade projektov podaných predkladateľom, ktorým je občianske združenie, poskytnutej na základe výsledkov rozhodovania PR a zmluvy medzi predkladateľom a TTSK v súlade s čl. VIII. Všeobecne záväzného nariadenia TTSK č. 44/2018 o poskytovaní dotácií z rozpočtu TTSK v platnom znení,

b) úhradou výdavkov víťazného projektu krajom v prípade, ak je predkladateľ projektu PR fyzická osoba alebo skupina fyzických osôb.

2) Čerpanie finančných prostriedkov realizovaných podľa ods. 1) bodu a) tohto článku podlieha ročnému zúčtovaniu s rozpočtom TTSK. Predkladateľ projektu je povinný doručiť vyúčtovanie projektu najneskôr do 30 dní od ukončenia realizácie projektu, najneskôr do termínu stanovenom vo výzve. Vyúčtovanie poskytnutých finančných prostriedkov prebieha v súčinnosti s Úradom TTSK. Nepoužitú finančnú prostriedky je príjemca povinný **vrátiť** na účet Trnavského samosprávneho kraja a zaslať Úradu TTSK avízo o ich vrátení.

XI. VEREJNÉ STRETNUTIA

1) V priebehu procesu PR sa uskutočnia tri kolá verejných stretnutí s obyvateľmi v každom okrese TTSK:

- a) prvé kolo verejných stretnutí bude zamerané na poskytnutie informácií ako vypracovať projekt a zber nápadov
- b) druhé kolo verejných stretnutí bude zamerané na vzájomné prepájanie predkladateľov projektov podľa lokality

c) tretie kolo verejných stretnutí bude zamerané na prezentáciu projektov ich predkladateľmi. Na týchto stretnutiach prebehne aj prezentácia hodnotenia projektov členmi deliberatívnych fór.

2) Stretnutia budú prebiehať v pracovných dňoch v poobedných hodinách podľa stanoveného harmonogramu PR, ktorý bude zverejnený na webovej a facebookovej stránke PR.

3) Stretnutia budú zvolané v dostatočnom časovom predstihu.

XII. INFORMOVANIE O PROCESE PR

1) Informovanie verejnosti prebieha vo všetkých fázach procesu PR.

2) Kraj využíva dostupné komunikačné kanály, ako napríklad:

a) web PR (www.tvorimekraj.sk),

b) web TTSK (www.trnava-vuc.sk),

c) elektronické médiá,

d) sociálne siete,

e) kontaktné miesta,

f) tlačené médiá a letáky.

3) Informácie o časovom harmonograme, verejných stretnutiach, hlasovaní, projektoch a priebehu realizácie budú zverejnené na webovej, prípadne facebookovej stránke PR.

XIII. VYHODNOTENIE PROCESU PR

1) Celý proces PR bude priebežne vyhodnocovaný a v prípade potreby korigovaný.

2) Vyhodnocovať sa bude predovšetkým dostupnosť procesov pre verejnosť, splnenie cieľov komunikačnej kampane, kvalita uskutočnených verejných stretnutí, zaťaženie Úradu TTSK a úspešnosť realizácie projektov.

V Trnave, dňa 15.8.2022

v.r.

Mgr. Jozef Viskupič

predseda Trnavského samosprávneho kraja